

HÖGSKOLAN VÄST

Avdelning/Institution
Akademi- och Ledningsstöd
Telefon
0520-22 30 00
e-post
registrator@hv.se

Datum
2019-06-24

Diarienummer
HV 2019/82

u.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av betänkandet *En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan* (SOU 2019:6)
U2019/00304/UH

Högskolan Väst överlämnar härmed sitt svar på ovan nämnda remiss.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor efter föredragning av kvalificerad utredare Anna-Maria Blomgren. Ärendet har även föredragits och diskuterats i högskolans styrelse.

Martin Hellström
Rektor

Anna-Maria Blomgren
Föredragande

HÖGSKOLAN VÄST

Datum
2019-06-24Diarienummer
HV 2019/82

Remiss av Styr- och resursutredningens (Strut) betänkande *En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6)*

Övergripande kommentarer

Högskolan Väst är ett lärosäte vars övergripande strategi för utbildning och forskning är att bygga kunskap i ömsesidig samverkan med organisationer och företag utanför akademien. Vi har valt att ha en tydlig profil för lärosätet genom arbetsintegrerat lärande (AIL), och strävar efter att låta det genomsyra hela verksamheten. I detta sammanhang vill vi uppmärksamma regeringens direktiv till Styr- och resursutredningen. Det är en för utredningen väsentlig utgångspunkt att samverkan med det omgivande samhället ska kopplas till ekonomiska incitament.

”Av budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) framgår att regeringen avser att låta samverkan med det omgivande samhället i högre grad påverka fördelningen av medlen.” (dir 2017:46, s. 12).

Av direktiven framgår alltså att samverkan ska påverka fördelningen av medel till lärosätena, och det i *högre grad* än nu. Högskolan Väst anser att Styr- och resursutredningen inte har kommit hela vägen i denna fråga.

Att bygga kunskap i ömsesidig samverkan med organisationer och företag utanför akademien är något helt annorlunda än att informera om verksamheten och se till att forskningsresultat kommer till nytta. Därför delar vi utredningens ståndpunkt på sidan 286, om att ett ensidigt fokus på forskningsresultat och information inte speglar den samlade och faktiska verksamheten. På sidan 287 skriver utredningen att samverkan är ”...viktigt inte minst för lärosätenas mottagande av erfarenheter och problem utifrån, och bör därför anges särskilt”. Detta är en avgörande formulering. Samverkan måste vara en ömsesidig angelägenhet för högskolan och för det omgivande samhället. Det betyder att också högskolan har något att lära, att relationen måste gå åt båda hållen. Det är bra att utredningen tar upp detta, men vi hade önskat en tydligare betoning på att samverkan handlar om ömsesidigt utbyte och kunskapsbyggande. Det är inte tillräckligt tydligt i utredningen.

Högskolan Väst vill också klargöra att ett sådant samverkansarbete tar stora resurser i anspråk. Det tar tid för lärare, forskare, doktorander, ledning och annan personal att möta representanter från företag, myndigheter och organisationer för att gemensamt utforma utbildningar och forskning som svarar mot samhällets behov på lång och kort sikt. Vi kan som exempel ta upp utbildningar med inriktning mot livslångt lärande. Det handlar ofta om kortare utbildningar i flexibel form. Denna typ av utbildningar har ofta lägre genomströmning, bland annat för att deltagarna inte har samma behov av att tentera och få ”kvitto” på sina kunskaper. De lärosäten som har prioriterat utbildningar för livslångt lärande har fått göra det inom ramen för ett resurstilldelningssystem som gynnar hög prestationsgrad och antagning till hela program. Resurstilldelningssystemet har heller inte gett några incitament att på allvar arbeta med ömsesidig samverkan mellan högskolan och det omgivande samhället vad gäller gemensamt byggande av kunskap.

När det gäller de ekonomiska incitamenten för verklig samverkan menar Högskolan Väst att utredningens grundläggande och ideologiska resonemang om autonomi och profilering för lärosätena borde tillämpas fullt ut. Att som utredningen (sidan 256) föreslår låta lärosätena söka medel för samverkan i transparenta och tydliga utlysningar är gå emot denna centrala utgångspunkt. Med tanke på alla olika uppfattningar i högskolesektorn om vad samverkan är eller bör eller kan vara, riskerar

HÖGSKOLAN VÄST

Datum
2019-06-24Diarienummer
HV 2019/82

sådana utlysningar och granskningar att bli komplicerade processer med otydliga förutsättningar. Vi vill också betona att det tar många år att bygga hållbara samverkansrelationer, vilket försvåras genom en sådan projektmodell. Men även bortsett från detta borde lärosätena själva få ta ansvar för att positionera sig även i samverkansfrågan (eller inte) och att avsätta medel i budgeten för utveckling av samverkansfrågor (eller inte). Detta kräver emellertid att alla lärosäten ges lika förutsättningar för att fördela medel mellan olika verksamheter, inklusive samverkan. Genom att högskolorna har väsentligt mycket lägre anslag för forskning och utbildning på forskarnivå saknas denna möjlighet idag. Här är Högskolan Väst starkt kritisk mot Styr- och ledningsutredningens förslag till resursfördelning mellan lärosäten, eftersom den innebär en fastlåsnings av de ekonomiska förutsättningarna på historiska nivåer som går tillbaka till 1977. Utan en utjämning av de ekonomiska resurserna saknar de nya högskolorna möjlighet att ta ansvar för fördelning av medel mellan utbildning, forskning och samverkan och profilera sin verksamhet på olika sätt.

I övrigt lämnar högskolan följande synpunkter:

Dialogbaserade överenskommelser (kap. 5)

Högskolan sympatiserar med förslagen till fyraåriga överenskommelser baserade på dialoger mellan lärosätet och departementet. Den stora utmaningen är att bygga upp tillräcklig kompetens och tillföra resurser inom utbildningsdepartementet för att kunna föra dessa dialoger på ett meningsfullt sätt. Modellen förutsätter en tillitsfull relation mellan regering och lärosäte, samt att lärosätenas akademiska frihet och egna ansvar värdesätts och garanteras. Vi vill dock hissa varningsflagg för att den politiska styrningen löper risk att öka med denna modell, vilket i så fall går stick i stäv med utredningens autonomipatos.

Mål för antal examina på professionsutbildningar (kap. 6)

Högskolan Väst är kritisk till utredningens förslag att kvantifiera antal examina på lärar- och sjuksköterskeutbildningar. Det skulle kunna leda till kvaliteten på utbildningarna sänks, genom att lärosätena godkänner fler studenter för att nå målen. Några sådana krav ställs inte heller på andra professionsutbildningar.

Livslångt lärande (kap 6.3.1)

Högskolan Väst menar att det redan idag ligger i lärosätenas ansvar att själva fördela resurser för livslångt lärande, validering av reell kompetens och social snedrekrytering. Som vi ovan har påpekat har alla lärosäten inte samma ekonomiska förutsättningar för att ta detta ansvar. Att Högskolan Väst har kunnat vara så framgångsrikt i en fråga som Livslångt Lärande beror i hög grad på stöd från Vinnova och KK-stiftelsen. Vårt nuvarande statsanslag tillåter inte den typen av verksamhet och verksamhetsutveckling. Om arbete med livslångt lärande, att minska social snedrekrytering och liknande ska få genomslag måste de nya högskolorna få samma möjligheter till egna prioriteringar som andra lärosäten, genom ett större, generellt anslag.

Samverkan och samhällspåverkan (kap. 7.)

Högskolan Väst är ett lärosäte med omfattande samverkan med det omgivande samhället i såväl utbildning som forskning. Ny kunskap produceras tillsammans med företag, offentlig sektor och organisationer. Det är bra att utredningens lyfter fram en annan definition av samverkan, och vi stödjer förslaget om ändringar i högskolelagen, så att det blir tydligt att samverkan är annat än att

Datum
2019-06-24

Diarienummer
HV 2019/82

lärosätet ska informera om sin verksamhet. Återigen vill vi starkt understryka att detta arbete kräver avsevärt större resurser än att genomföra utbildning och forskning på traditionellt sätt.

Resursfördelning (kap. 9)

Högskolan Väst instämmer med utredningens förslag att låta lärosätena få ansvar för att fördela anslagsmedel till forskning respektive utbildning och samverkan, genom ett samlade anslaget. Det gäller återigen att alla lärosäten får samma förutsättningar att bedriva både forskning och utbildning. Forskningsanslagen till de nya högskolorna, som nu ligger avsevärt under i förhållande till antalet utbildningsplatser än på andra lärosäten, måste korrigeras. Det samlade anslaget måste vara så stort att alla lärosäten kan göra de avvägningar och satsningar som behövs för att de ska kunna ta ansvar för sina respektive uppdrag och profilera sin verksamhet.

Vi vill återigen påpeka den principiella problematiken i att, som utredningen föreslår, låsa de befintliga ersättningsnivåerna för utbildning. Ett lärosäte med orientering mot livslångt lärande och stor andel fristående kurser och utbildning på distans för hela landet har i allmänhet en lägre prestationsgrad än lärosäten som satsat mer på program och campusbunden utbildning, och därigenom sämre ekonomisk tilldelning per student.

Högskolan välkomnar utredningens förslag om mer direkta anslag för forskning. Det bör ske genom en utökning av anslagen totalt. Lärosätena bör själva få ansvar för kvalitetssäkring av sin forskning, och möjlighet att styra anslagen internt. Om medel ska omfördelas till lärosätena från statliga forskningsfinansiärer är Högskolan Väst helt emot att omfördelningen ska göras utifrån den historiska tilldelningen, eftersom ett sådant förslag skulle bli än mer konserverande istället för att ge alla lärosäten samma möjlighet att bedriva forskning och utbildning på forskarnivå.

Högskolan ställer sig bakom utredningens analyser och förslag om att basera utbildningsanslaget på mål för antal helårsstudenter, istället för nuvarande system utifrån kursernas ämnesinnehåll. Vi håller med utredningen om att anslaget bör göras oberoende av studenternas prestationer. Om utredningens förslag blir verklighet får högskolan ett effektivt styrinstrument, och en positiv möjlighet att göra strategiska prioriteringar mellan utbildningar. En framtida risk kan vara krav på högskolan om att utbilda fler studenter där utbildningen är resurskrävande, som exempelvis för sjuksköterskor eller ingenjörer, utan att mer anslag tillförs.

Avslutningsvis saknar Högskolan Väst ett tydligt studentperspektiv i utredningen, vad avser principen om lika utbildning i hela landet. Många förslag i utredningen ger lärosätena stor frihet att själva fördela anslag och prislapp mellan olika utbildningar, vilket i sämsta fall kan leda till stora skillnader i undervisningskvalitet.